

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 16 Desembre de 1900

Núm. 55

LOS POBLES VELLS

L' eminent diplomàtic Mr. Kruger s' ha equivocat segurament al venir a Europa cercant remey pera acabar la lluyta que avuy aclapara al seu poble.

Ell, lo vell President de la jove república del Transvaal, avesat a la noblesa y abnegació, al valor y heroisme d' una rassa indomable, ha vingut ple d' esperances a la corcada Europa, oblidant ó pretent oblidar, que 'l corch sol destruir primer lo cor y les entranyes y quan surt a l' exterior ja no hi ha remey pera 'l cos de qui ha fet presa: ell ha cregut trovar aquí nacions que, al condoldres de la desgracia del seu poble, interposarian son valiment pera acabar una guerra que destrosa 'ls camps y 'ls caserius y que mata en flor la joventut boer; pero la Europa, recordant que 'l Redemptor fou crucificat, y deixant apart toda idea de abnegació abandona a sa sort a les repúbliques surafricanes y planta en lo pinàcul del humanitarisme d' avuy l' mes repugnant egoisme: lo vell President d' aquell poble mascle, ha cregut trobar en los joves monarcas de la afeminada Europa un cor ple de generoses iniciatives que podria utilizar en benefici de sa causa; pero 'l jove emperador de Alemania, no sols no's disposa a secundarlo, sino que ni ha volgut rébrel, enviantli a Colonia ahont ja's trobava, un mis-atje en que s' excusaba suposan que aquella visita trencaria la neutralitat en que diu que 's vol colocar; lo President Kruger no coneixia, ó afectava no coneixer, al emperador alemà, de qui's contan tants actes nobles y de qui s' en saben tan poch; també Espanya hi fiava quan la guerra de Cuba y deyan los periòdichs que ab la mà al pom de la espasa havia jurat que Cuba seria sempre espanyola.

L' honorable Kruger se disposa a no ser rebut per Austria ni per Italia, quines nacions volen guardar bona amistat ab Inglaterra; a no demanar sisquera los oficis d' Espanya que prou feyna té en conservar les Cana-

rias, les possessions del Nort d' Africa, les Balears y 'ls camps limitrofes a Gibraltar; y a deixar en pau a altres nacions de la importancia d' aquesta darrera.

Y de son viatge en que tant confiava, ne quedaràn solzament una plàtonica simpatia de Fransa y Russia, que fins pot haber sigut inspirada en son odi no dissimulat a Inglaterra y als bons oficis de la generosa reina d' Holanda.

Be es veritat que la massa vivent de totes les nacions europees está al costat del poble boer; pero 'ls governs que solen portar la contraria als pobles, no volen comprometre's.

L' honorable Kruger s' ha equivocat: no es a Europa ahont debia cercar auxili; es als pobles verges, als pobles nous, ahont devia haver acudit encara que aquestos tingan lo nom de salvatjes, tota vegada que la civilisació 's fa incompatible ab les idees de generositat y d' abnegació.

LA RESTAURACIÓ DEL MONASTIR DE POBLET

Aquest article fou publicat ab motiu de certas promesas fetas, que no s' han cumpert, en lo número 29. (Agost de 1893), del *Boletín de la Asociación Artístico Arqueológica Barcelonesa* y com que, malgrat lo temps transcorregut, no ha perdut l' interès d' actualitat, sino al contrari, que torna a esser assumpto ben be d' avuy, lo reproduhim pera que 's vegi de quant poch serveixen las excitacions desinteressadas de las corporacions particulars, — sense medis pera fer altra cosa, — pera fer despertar las adormidas «activitats» de las corporacions oficials de tota mena, cridades per la ley pera la conservació dels monuments que han lograt escapar, com per miracle, de la barbarie gubernativa, donchs que no tota la culpa ha d' atribuirse a la incultura del poble. Se diu que de Tarragona sortí are de poch, cap a Poblet, al objecte d' axaminar las reparacions que sian necessarias fer en l' históric monument. la Junta provincial de Monuments. Veurém si tot quedarà reduhit a inspeccions més ó menos facultativas y a informes més ó menos lluminosos, y a la fi pera quedar tot reduhit a un expedient més.

«Satisfacció vivíssima a tots quants senten en son pit lo foch d' amor envers Catalunya y servan en sa pensa 'l recort de

las grandesas de nostra vella nacionalitat causá 'l fet de que, la patriótica excitació d' alguns bons fills de la terra feta al Metropolitá de las diócessis catalanas, relativa a que 's coronés la obra a Ripoll comensada ab la restauració del Cenobi de Poblet, fos favorablement acullida y ab entussiasme acceptada pel Excm. senyor Bisbe de Barcelona y pel acaudalat patrici senyor Marqués de Comillas.

»Poblet y Santas Creus ab Ripoll son las tres fitas, sant ficadas per la fé, sublimadas per l' art y ennoblidas per la historia, que senyalan lo camp en que s' iniciá, desenrotllá y eugrandí 'l patrimoni dels catalans; y son al propi temps los testimonis que declaran que Catalunya viu, malgrat tantas ruínas com ha vist caure a son entorn, restant aquells gegants ab llur testa altívola com un avís providencial de que no tot ha mort en aquesta terra *beney'a y plena de llealtat*, aquells monuments sembla que diuh... a tothora que si la renaissance de Catalunya ha de significar quelcom més que la revivalla de sa literatura, es precis que no 'ls oblidém, ja que també ells recordan lo que fórem, fent avinent lo que devém ésser.

»Si en hora funesta mans sacrílegas, guiadas per lo desenfré, trencáren sense pietat la sagrada arca de nostras tradicions; si lleys insensatas posáren al encant joyells admirables d' una cultura superior; si la ignorancia é indiferencia generals, fillas del enervant centralisme, que mata tota iniciativa y ofega tot progrés, consentiren que durant mitja centuria restessin en oblit aquells monuments, ha vingut ja 'l dia de las reparacions, dels desagris y de las reivindicacions. qual aurora cantáren, com los tendres aucells en la frescal boscuria, l' esbart de poetas que senyaláren la naixensa d' una nova época.

»Animas generosas, anyorant las grandesas de la avior, remogueren lo caliu acogulat per las cendras, y al esventar aquestas revisqué de nou lo foch del amor patri, y aixís mentres uns en la quieta soletat dels arxius feyan parlar ab lo llenguatge pintoresch y gráfich dels antichs documents a nostres héroes y reys y prohoms, refent la verdadera historia de la pátria; altres feyan declarar a sa manera elocuent los vells monuments espargits arreu en nostra terra, llegint en sa trassa, en sos detalls, en lo color de sos carreus la historia del art patri: y recurrent valls y montanyas casas payrals y pagesias, recullían altres la vella cansó, la faula antiquíssima, la típica corrande, fent renaixer, en fi, tot lo que porta algun segell de la terra; y tot aixó es lo que sens dupte feu deturar de sa total ruína als monuments avans citats, y tot aixó produhí també la restauració del que s' enmiralla en las ayguas del Ter y del Fresser.

»No s'ha fet prou encare; es menester continuar la santa obra empresa á Ripoll, dirigint en davant l'esment de tots envers la Conca de Barbará, haont superva construcció que fou un dia lo Panteó del gran Jaume I, de Pere IV, y de *princeps y nobles reclama ab dret l'esment de tothom*.

»Poblet no s'ha de refer pedra per pedra com Ripoll; sa soberba iglesia pot tornar ab petit esforç á ésser, com avans, lo temple de Deu; poden sas gegantinas voltas ressonar altra vegada ab los cants de la sagrada liturgia; sos murs fermíssims embaumarse ab los suaus perfums del incens; sas naus espanyosas aixoplugar lo poble fidel, las cendras reals reposar en son lloch degut. La obra et factible, incomparablement més fácil que la reconstrucció de Ripoll. ¡Avant y foral!

»Un centenari g'oriós hi ha que celebrar encare, sens dubte es lo de la fundació de Poblet, y no entre la majestuosa decadencia de sas reglas ruinas, sino en las gegantinas naus de son temple; sota las artissadas arcuacions de sos claustres; aprop dels sepulcres, reparats de vellas profanacions.

En tal solemnitat podria també inaugurar-se una obra patriótica y benéfica á la vegada, si 's destinés lo restaurat monument á granja y assil pera fills d'agricultors pobres; escola y práctica de Agricultura, y alberch pels órfens y desheretats de la devanguda clase treballadora del camp, posat baix la direcció d'una Instrucció religiosa adecuada á tans cristians fins; única manera pera restar assegurada la conservació del monument, no sols de la acció destructora dels temps, pero més encare de la sórdida cobdicia del home.

»Aquesta idea, qual desenrotllo no es propi d'aquest lloch, voldriam que fos acceptada per lo generós sentiment de qui está en condicions de ferla possible; y Deu ajudaria á portarla á bon terme, acompanyada dels aplausos dels bons fills de la patria y de las benediccions dels desvalguts que á redós del palau que fou dels nostres Reys y Prímceps hi trobarian també son alberch convertit en sant casal de la Caritat.

Pelegrí Casades y Gramatxes.

L' Inmaculada á Catalunya

Una dona destinada desde l'eternitat per salvar el mon, divinisant nostra naturalesa, una dona esperada desde 'l principi de la creació, revelada pel mateix Deu en el paradís, una dona destinada á ser Mare del Deu Fill no podia ésser una dona ordinaria y forsosament tenia que gosar de prerrogativas superiors y de molt á l'humanitat. La piadosa creencia de l'Inmaculada Concepció de María, 's despren d'aquesta idea de respecte. Hereus d'un pare desgraciat, tacats per la sentència qu'el condemna, en lloch de rebre d'ell la vida de la gracia habent rebut la mort del pecat y per una espantosa fatalitat, som condemnats avans de neixer. Inherent eixa desgracia á l'humanitat malehida en son origen com un sol home, es comuna á tothom y l'Escriptura no ha fet excepció alguna en favor de cap fill d'Adán, mes la pietat dels fideis jamay ha pogut soportar l'idea de que la Mare de Deu estigués també subjecta á l'infame sentència qu'ens marca ab el sagell de l'infern en les mateixes entranyes de nostres mares. Els grechs prengueren l'iniciativa en la devoció á la Verge en sa Puríssima Concepció, mes en cap poble ha arrelat tant aquesta

devoció, com en el poble catalá y per aixó m'ha semblat be donar avuy uns cuants antecedents respecte á l'història de la devoció á l'Inmaculada á Catalunya.

En el segle XII 's celebraba ja aquesta festivitat en nostra terra, com consta d'un conveni entre 'ls monastirs de Gualter y Ripoll, per el que debia aquell pagar quel... com á n' aquet en la festivitat de la Concepció, que 's celebraba ja en el 8 de Desembre. En el mes modern matrirologi de l'Iglesia santa de Vich, que 's del segle següent, conste de la celebració de la festa en aquella época en el mateix dia y mes. En 1330, s'instituí en la Iglesia de Girona la solemnitat de la Concepció, de María ab ofici propi, En el mateix segle XIV els senyors reys En Joan y En Martí proclamaren la Concepció de la Verge, fentla celebrar per tot sos regnes y en el mateix segle el célebre catalá Fr. Francesch Martí dedicá un llibre á les probes de l'Inmaculada Concepció de la Mare de Deu.

En 26 de Abril de 1408 el rey D. Martí, declará enemichs del Estat á cuants impugnen el misteri de la Concepció, manant que s'ertin de la població hont impugnaren dins deu dies y en terme de trenta de sos domines baix pena de mort y en les Cort generals de Barcelona de 1456 's confirmá per constitució municipal la pena de desterro contra dits impugnadors, de lo que justament deduí el P. M. Ribera que 'ls catalans foren eis primers que juraren en Cors el misteri de la Concepció. El Bisbe de Lleyda D. Miquel Puig, que ja ho havia segut d'Elna y Urgell, fundá en 21 de Novembre 1559 el col·legi de la Concepció en l'Universitat literaria de nostra ciutat. El Prebere Joan Pujol de Mataró escribí en 1584 un llibret titolat «Cant en llaor de la Verge Maria» probant com no fou concebuda pecat original. En 1618 celebrá Barcelona brillants y extraordinaries festes en obsequi de dit misteri y el protugués agustí P. Agustí Osorio, parlant d'eiles en 8 de Desembre de dit any deya; Festa propia de catalans per mols titols; seus per dret here ditari, per testament de sos prínceps, per ses constitucions, per ley, só pena d'esser enemichs de son monarca, seua per naturalesa y seua per inclinació. Per aquet temps D. Pere de Magarola, Bisbe d'Elna, Vich y Lleyda, va compondrer son llibre «Miracles de la Benaventurada Concepció de la Verge Maria» En 6 de Febrer de 1625 la Diputació de Catalunya resolgué per unanimitat pendrer á la Verge de la Concepció per Patrona y escriureho al Sant Pere per conseguirho. En virtud del breu d'Alexandre III, 's celebraren el 19 de Mars de 1662 á Vich solemníssimes festes en llaor de l'Inmaculada, y la Diputació de Catalunya las celebrá extraordinarias é iguals á les del dia de San Jordi en el 22 del mateix mes y any. Desde l'erecció de l'Universitat de Cervera en 1717, jamay han parat els ingenis qu'en ella mes s'han destingit de promouer y enlayar les glories de l'Inmaculada; proba de aixó son les innumerables produccions poétiques dels Sarraz, Aymerich, Dorca, Miquel, Rialp, Reus, Torres y molts altres. Per no ser massa exténs, no donaré compte de la devoció de Catalunya á Inmaculada duren els segles XVIII y XIX; cal sols dir qu'ha superat á la devoció de tots els demés pobles catòlics. Encar hi ha fe en Israel, encar el repich de les campanes reuneix sota les voltas de majestosa Seu ó de sencilla igllesia els nets d'aquells braus y fervorosos catalans que tantes vegades posaren als peus de sa Moreneta ses espases y llorers, senyal de victoria; per aixó no l'

oblides en ta Concepció de t'aymada filla Catalunya, Princesa de Montserrat concedeixli dies de benauransa y felicitat, pera que pugna conquerir una estrella més per posarla sobre ton font virginal.

J. V. J.

UNIÓ D' AGRICULTORS

El but letí de la Cambra Agrícola de Tortosa inserta y comenta favorablement un treball publicat en *La Agricultura de Córdoba*, degut al compte de Torres Cabrera, en el que 's demana l'unió de tots els agricultors.

Nosaltres ja fa temps que la prediquem aquesta unió; aixís es que vejem ab mols de gust la via que va fent l'idea de la constitució de fortas y poderosas Associacions agricolas. Entenem ab la Cambra Agrícola de Tortosa, que aquestas associacions d'agricultors tenen de tenir un programa purament oportunista y dirigir la seva acció en demanda de solucions concretes y clarament definidas y á obtenir la representació parlamentaria que pertoca á una clase tan numerosa y que tan d'interessos representa com l'agricola.

Ara sols falta qu'els agricultors cordobesos y 'ls tortosins posin en practica aquestas sanitas ideas. Precisament aquets dies tindrà ocasió oportuna de realisarlas. La Federació Agrícola Catalana proposa emprendre una campanya pera lograr la supreció ó modificació del impost de consums, punt sumament interessant pera tots els agricultors. La Federació en circular que dirigeix á totas las Associacions agricolas, els demana 'l seu apoyo. Ara, es, doch, la hora que aquestas demostrin ab fets y ab la seva activitat que desitjan l'associació y l'unió dels productors agricols.

(Del Diari de Catalunya)

NOTAS D' HIVERN

LOS GOIGS DE LA POBRESA

Era ben foch y encare nevava; desde 'l matí que no havia parat ni un instant.

La bona mare y 'ls petitets tenian lo fret ficat fins al moll dels ossos.

La ilar trista y silenciosa pidolava bons tions.

—Mare,—feu lo fillet mitjá,—cóm no enceném la llar?—

La mare sospirà apenada.

La mosseta, observantla, digué al germanet que callés, que no calia foch porque no feya fret. Y li digué petant de dents, esforsantse per no sentirne ella.

—Be 'n tinch jo,—torná 'l germanet.

—No 'n tens. Au, vina, vina; seu aquí á la falda y dorm.

—No, no. Jo vuy que encenguis foch.—

La germaneta l'agafá d'un brassat y se 'l posá á la falda.

—No vuy, no vuy,—somicá entossudit.

—Jo vuy foch; vuy que encenguis foch.

—Calla, tonto, que despertat á la mare.

—Donchs per qué no encens foch.

—No potser.
 —Per qué no?... Donchs jo 'n vull!
 —Calla. No veus que'ns manca llenya.—
 Lo noy se mirá estranyat á sa germaneta y a'legí:
 —Nos manca llenya?
 —Sí. Au, calla y dorm.
 —Y per qué 'ns ne manca de llenya?
 —Calla 't dich. Apa á dormir.
 —No vuy dormir,—rondinà encare.
 —Donchs calla.—
 Portas y parets cruixían com si 's cliv-
 llessin ab lo fret crú y terrible d' aquella
 nit. Los ulls del noy miravan espahorsdits
 d' una banda á la altra, estranyat del crui-
 xir seguit que 's sentia.
 —Tu, tu,—digné baixet.— No tenim
 llenya?
 —No.
 —Y 'l pare no 'n portará?
 —Qui sab...
 Que ha anat á cercarne 'l pare de llenya?
 —Sí. Calla; calla y dorm.
 —Es que—afegí mirant á sa germaneta
 ab ulls esparvilats,—jo sé ahont n' hi ha
 de llenya.
 —Tu? ahont?
 —As-i baix, aprop de la riera ahir n'
 hi havia un feix.
 —Per qué no ho deyas avans?
 —Perque la mare no m' hi ha deixat
 anar; m' ha dit que m' g'assaría. Y si 'l
 pare no 'n porta jo aniré á cercarla.
 —Sí. Ja hi anirém tots dos. Are dorm.—
 Lo petit callá y s' arraulí en los brassos
 de sa germana.

La mare pensava en lo fret que este-
 mordía als fillets de sas entranyas y al
 estimat espós que basquejava per donarlos
 escalf. En sa talda hi arraulia amorosament
 al més petit de tots, aconxat com un mon
 un moixó en son nin.

Allí entre 'ls plechs de sas faldillas y
 cobejat pel pit amorós d' aquella pobre
 mare, no hi arribava 'l fret cruel.

Oh! L' hiven! Cóm lo temen los desgra-
 ciats y ab quanta rahó!

Quín sofrir més terrible 'l d' una mare
 que en llargas nits de Desembre, que 'l
 fret se cuyda de fer més eternas. sen tre-
 molar á sos fil ets sense poderlos donar 'l
 escalf que 'ls mancal

No poden saber pas los ríchs, entre sas
 molsudas catifas y confortants salons y sos
 vellutats cortinajes, lo que sofreixen los
 pobres al hivern!...

Se deixá sentir al defora la remor d' un
 trepitj ofegat pel gruix de neu, y á la bona
 mare li escapa de sos llavis un —Ja vé— ple
 d' esperansas.

La mosseta cbrí l' ull y totjust sentí
 pirar á la desballestada porta, corregué
 á obrir deixant al noy tot malmirós y enso-
 nyat y dret en terra.

Lo bon hom entrá ab un feix de llenya,
 y, portant agafadet de la má un nen ros
 y bonich com un fil d' or.

Los noys se el miraven encuriós y la
 nena l' abressá y 'l besá tendrament.

—¿Qué 'ns portas?—li digué sa muller.

—Pobret! fen lo bon home amanyagant
 al nen.— L' he trobat mitj mort, glassat
 entre la neu del camí. !M'ha fet una pena!
 He pensat que á tú 't plauría forsa pensant
 que si un de nostres fillets s' hi trobés, lo
 que sofriria.. Quan l' he vist, he pensat
 que 'l cel me 'l donava pera ferli be, y ja
 no he tingut cap por de retornar á casa
 sense reapte. Mira si 'n porto.—Y 'l home,
 sonrihent de goig, ensenyava á la maynada
 un pá, que tots llambregaren alegroys.

—Veyéu— cridá 'l pare, aquest pá
 nos l' ha portat aquesta criatura.—

En tant la mare posava un tupí plé d'

aygua al foch, lo pare pren qu' 'l noy més
 petit que es despertá guaytant l' espuerneig
 de las flamas.

L' altre, 'l mitjanet, revivat á la vista
 del foch y de las sopas que bullían, las
 emprengué ab lo petit foraster.

Se 'l mirá encuriós y li preguntá:

—Que t' has perdut?

—No,—respongué l' altre.

—Cóm te dius?

—Y tú?

—Jo Quimet y tú?

—Jo no.

—Donchs cóm te dius?

—Jaumet.

—Y no t' has perdut?

—No. M' han deixat sol.

—Que no voldrás sopas?

—Sí.

—T' agradará estar ab nosaltres?—vin-
 gué á interrompre 'l pare.

—Sí, sí.

Donchs ja 'n tenim un altre,—afegí
 dirigintse á sa muller.

Ella somrigué y vegent als amiguets
 abressantse tendrament contestá:

—Mira, aixís no tindrás fret. Quan ne
 tinguin, que s' abressin ben abressadets y
 no caldra ni foch ni llenya...—

La llar era tota una flama y en lo rostre
 de tots hi resplandía 'l goig.

Lo fret fugí cuyta—corrents d' aquella
 casa empaytat per la xardor de la llar.

Las sopas continuavan fumant de bó y
 millor.

Si be els ríchs gosán á sa manera ab sas
 riquezas, no sabeu pas lo hermosíssims
 que son los goigs de la pobresa.

L' Amor y la Caritat portavan la ditxa á
 la casa dels pobres: l' Amor puntantlos més
 fort com més terrible era l' infortuni, la
 Caritat los omplía de dolíssim benestar
 mirantsels agrahida ab los ulls del pobret
 recullit.

No ho saben pas los ríchs lo dolosos que
 son los goigs de la pobresa. No ho saben,
 perque per saberho 'ls caldría comparar ab
 sas riquezas la pobresa que tant témen.

Joseph M.ª Folch y Torres.

Desembre 1900

La festa de la Inmaculada

EN LA IGLESIA DE JESÚS

Solemíssims resultaren los cults
 que 'n honor de la Verge Inmaculada
 se celebraren en la iglesia de Jesús la
 diada de la Concepció. Precedí á n'
 aquesta esplendent festa una novena
 en obsequi á tan bondadosa Mare,
 preparant, d' aquesta manera, l' anim
 de les persones que'n llur jorn havien
 de rebre á Jesús Sagramentat. Al
 trench de l' auba voltejaven les cam-
 panes, alegroys y sonores, convidant
 ab sa veu de bronzo, al poble que
 pressurós caminava vers la iglesia del
 Jesús, ansiós d' assistir á la Santa
 Missa, celebrada pel Reverent Llicen-
 ciat Mossen Joan Roigé, Catedratic
 d' aquest Seminari y President hono-
 rari de la Congregació.

Al escomensar la celebració del
 Sant Sacrifici de la Missa, que fou la
 de Comunió general, ocupa la trona,
 ab l' objecte d' enfervorir als nombros
 fidels disposats á assistir al Convit

Eucaristich, lo jove alumne de la
 Companyia P. Antoni de Leon, qui
 conseguí certament son enlavrato de-
 sitj, no en l'afany de poguer lluhir sas
 excelents dots oratories, sino en sortir
 airós comunicant los ardors de sa pro-
 funda fé al nombrós auditori que tan
 solemnement l' escoltava.

Res té d' estrany qu' al parlar d'
 aquest jove jesuita nostre cor senti la
 sostracada produhida pel batech de
 verdader entussiasme, puig que,
 rebrot de noble familia, com un al-
 tre San Lluís, se l' ha vist d'sde pe-
 tit menysprehuar les glories del mon
 y buscar la satisfacció de son cor en
 los mes vers sentiments religiosos; y
 sos principals goigs en la contempla-
 ció de pensaments puríssims, renyits,
 per complet, en la corrompuda marxa
 d' aquest sigle.

Sa modestia ens encanta mes que
 res. Perxó al sentirlo predicar no sa-
 biem que admirar més; si lés enveja-
 bles condicions del novell predicador
 ó la profunda fé del que tan ardenta-
 ment s' inflamava en l' amor diví,
 anhels de comuni ar aquest ardor als
 que, dintre de poch, tindrien la pre-
 huada ditxa d' hostatjar lo Sacratís-
 sim Cos de Jesús.

Per varies rahons no hem d' es-
 brinar ara una per una les elegants
 imatjes y 'ls periodos brillants que
 sapigué emitir durant sa peroració.
 S' tractava d' una altra cosa més
 santa y al compendrehó aixís, lo Pare
 Leon, llansat en brassos de la fé, va
 desenvoldrer lo tema de les riquezes
 qu' enclou la divina Eucarestia, puig
 que tot un Deu s' assimila per la
 Santa Comunió, á la miserable natu-
 ralesa humana. Los fervorins de la
 preparació no pogueren esser ni més
 tendres ni més commovedors. La plá-
 tica final, també, resultá de gran pro-
 fit pera les animes, posanthi, en ella,
 de relleu, una sava mística-riligiosa
 en la que s' hi embolcallava la gran-
 desda de la Inmaculada, á quin amparo
 ens colocá el enfervoriat orador que
 tant inspiradament va sapiguer jun-
 tar los batechs de son cor ab los de les
 ferventes persones que l' escoltaven.

Testimonis de la profunda religio-
 sítat de sa tan exemplar com distin-
 gida familia, ens apressurém á felici-
 tarla coralment per haver donat un
 fill á la Iglesia, que, baix la direcció
 de sa santa mare la Companyia de
 Jesús, se condona verament sa innata
 vocació que 's manifesta no solzament
 per sa educació religiosa-literaria, sino
 que també per esser un continuador
 de les glorio-es tradicions de sa pia-
 dosa familia, entroncada ab la insigne
 Doctora Santa Teresa de Jesús, gloria
 y honor de la Iglesia catolica.

Aquest acte commovedor, finalisá ab
 lo majestuós cant de la *Salve Mont-*
serratina.

A les nou y mitja, escomensá la

Missa solemne, oficiant de preste lo M. Reverent P. Rector del Col·legi Mxim de Jesús.

Acompanyada per la orquesta, la Congregació interpretà ab gust delicadíssim la gran Missa, a tres veus, de Mercadante.

Les grandeses de la Verge, foren enaltides pel Reverent P. Martí Sanchez S. J. explicant, en forma correcta y paraula senzilla, lo triomf de la Inmaculada al trepitjar ab sa planta virginal lo cap de la serp infernal y verinosa. Després de brillants descripcions, propies d' un predicador consumat, acabá exhortant a la nombrosa joventut a que 's cobrés baix lo mantell de la Verge Inmaculada, sobretot en aqueixa edat que tants perills cerquen al que viu confiat en si mateix.

A les tres y mitja de la tarde va escomensar l' acte d' admissió de congregants, a quins imposà la sagrada insígnia l' antich director de la Congregació Reverent P. Marian Clavell S. J.

Després del acte solemne d' exposar a S. D. M. se cantà ab gran fervor un dels trissagis del Reverent P. Gabriel Palau S. J. a tota orquesta, dirigida pel Professor del Col·legi de San Lluís D. Joseph Abarcat, autor del inspirat himne a Maria Inmaculada, ab lo qual terminà aquesta festa sentida y agradosa.

La majestuosa decoració del temple, la ben combinada distribució de llums y l' ordre que va regnar, formaven contrast simpatich ab la modestia de la florent Escolania qu' assistí a tan solemnes actes, contribuhint ab son filial carinyo a que la festa resultés tan digna y esplendent com se mereix la diada de la Puríssima, ab tanta propietat honrada pels devots individus d' aquella Congregació.

Un cop acabada la funció, l' acreditada banda «Lira Dertosense» executà varies pessas de son escullit repertori a la plassa de la Esglesia.

Joire.

Tortosa, Desembre de 1900.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, 16, Santa Albina.—Dilluns, 17, San Llatzer.—Dimars, 18, Ntra. Senyora de la Esperanza ó de la O.—Dimecres, 19, San Nemesi.—Dijous, 20, San Domingo de Silos.—Divendres, 21, (Abans †) San Tomás.—Dissapte, 22, San Zeuon.

NOTICIES

S. M. la Reyna Regent ha firmat lo decret concedint la gran Creu de Carlos III a nostre estimat amich l' insigne esculptor tortosí D. Agustí Querol, com a testimoni d' admiració vers la estàtua de 'n Claudio Moyano, quin monument s' aixecat per subscripció entre 'l Magisteri espanyol.

Amichs y admiradors del eminent artista, que tants triomfos ha conseguit en sa

esplendent carrera artistica, doném aquesta noticia plens de satisfacció, convensuts que Tortosa la rebrá ab veritable entusiasme y alegria.

Rebi 'l senyor Querol nostra mes coral enhorabona.

Lo dilluns morí a n' aquesta ciutat la virtuosa senyora D.ª Teresina Font y Duart, esposa de nostre volgut amich l' intel·ligent farmacéutich D. Carlos Isuar.

Aquesta mort ha sigut molt sentida, tant per les bel·líssimes condicions de la finada com per la circumstancia d' haver desaparegut del mon dels vius en lo mes rialler de la vida.

L' acte del enterro fou una bona prova de les simpaties que 'n aquesta ciutat gosa s' apreciable familia, les qu' ls se demostraren, també, en los funerals d' ahir.

Al enviar nostre sentit condol a son affigit viudo y demes familia preguem a nostres amichs no l' obliden en sas oracions.

(A. C. S.)

Lo dia 7 del corrent arribá a n' aquesta ciutat l' Enginyer Jefe d'obres públiques don Raymundo Camprubí, qui, acompanyat del Ajudant, nostre estimat amich D. Reynaldo Brea ha examinat lo pont del barranch de San Antoni; lo pont de las Cuevas, recentment construit, la farola y port de San Carles de la Rápita, desd' ahont passá a les salines de D. Miquel Castellá.

Al retornar de dita excursió va presenciar les probes del pont del Estat, construit aquí per la *Maquinista Terrestre y Marítima*, en representació de la qual va assistirhi l' Enginyer industrial D. Magi Cornet.

Lo pont aviat será rebut.

Los carros... ¿quan hi passarán?

En aqueixa gent del centralisme hi ha tan poch que fiar!...

Nostre estimat amich y company senyor Serveto, ha reemprés sos treballs pictòrichs en el Santuari de Nostria Senyora de la Providencia. Actualment está pintant el parament del fondo del canaril, quina composició es valenta, franca y d' un efecte sorprenent, ja que lluytan en ella la frescura del colorit y la soltura de las figuras que constitueixen aquesta composició maravillosa, en la que 's bellugan duas rengleras d' angels y serafins cercant el dolcíssim nom de Mari.

La decoració del interior del presbiteri, honra també moltíssim al artista decorador en Vicent Benet, quin gust artístich se posa de relleu als plafons y bocells daurats de l' ayrosa cúpula d' aquesta venerada ermita.

L' activitat, zel y bon gust del reverent mossén Bonaventura Pallarés, encarregat de dit ermitori, mereix ser elogiat pels amaten's del art y de l' història patria, ja que a son entusiasme devém la magnífica restauració que s' está portant a cap.

Lo dijous va arribar a nostra ciutat un oficial boer que 's titula ajudant del valent General Cronje, afirmant haverse escapat de la illa de Santa Elena.

Hem rebut un exemplar de la darrera Pastoral publicada pel senyor Bisbe de Tortosa, sentint que la falta d' espay no ens permeti reproduhirla com fora nostre desitj.

Vensudes algunes dificultats ahir va arribar a n' aquesta població la múica del regiment de Luchana.

Després de les serenates d' anit, donará varios concerts, en los que 's tocarán les pessas premiades darrerament a Saragossa, en quin certámen tan enlayrat triomf alcanzá la banda qu' acaba d' entrar a nostra ciutat.

Sia benvinguda.

Fins al dia 13 del mes pròxim se dirá tots los dies una missa resada al Sagrari d' aquesta Santa Seu que s' aplicarà en sufragi de l' ánima de nostre benvolgut amich D. Felip Navarro.

La familia del finat agrahirá l' assistència a alguna de ditas missas, pregant a sos amichs tingan present al difunt en sas piadoses oracions.

Abans d' ahir al vespre arribaren a nostra Ciutat D. Ramon Necedal, D. Manel Bellido y D. Cristofol Ycart, Advocats defensors dels catòlics atropellats ab motius del escandalós succés ocorregut un any y mitj enrera a Castelló de la Plana.

Després de saludar al senyor Bisbe de Tortosa sortiren d' aquesta població en lo tren de la matinada.

Felicitém a nostre distingit amich don Reynaldo Brea per haver sigut ascendit a Ajudant primer d' obres públiques, essent com abans destinat al cuydado dels serveys d' aquesta comarca.

Lo divendres se verificá l' enterro de nostre respectable amich, l' il·lustrat Mestre d' obres D. Zacaries Albesa, quin acompanyament fou nombrós y distingit.

Rebi sa volguda familia lo testimoni de nostre sentit condol.—(R. I. P.)

Ha arribat a Tortosa nostra distingida paysana senyoreta baronesa d' Alemany, que ha sigut fins fa poch dama d' honor de donya Berta, esposa de don Carles de Borbon.

Se treballa ab activitat en la formació dels planos de la fabrica sucrera de remolatxa que, per compte dels senyors Samper, Morató y Torres de Barcelona, s' ha d' instalar a n' aquesta ciutat en la partida anomenada de «Soldevila», quin punt ha meregut l' aprobació dels enginyers per la facilitat de comunicació que hi ha ab la via-férrea, carratera real y via fluvial. El terror es, ademes argilench, molt apropó-it pera la construcció dels «silos», ahont s' hi ha de magatzemar la remolatxa abans de la elaboració.

La instal·lació d' aquesta important industria afavorirá moltíssim als agricultors de aquesta ampla comarca.

Segons noticias, a' han escripturat algunas fincas enclavadas en dita partida de Soldevila.

De retorn de Barcelona, se troba entre nosaltres el M. I. senyor doctor D. Jaume Cararach, dignitat de Mestrescola d' aquesta Santa Seu.

AVÍS

Preguém als senyors suscriptors qu' están en descobert en aquesta Administració se serveixin enviarnos l' import per mitj de lliuransa del Giro mútuó ó en sellos d' correu.

Los de Barcelona poden retirar lo rebut en la llibreria de don Francesch Puig y A fusso, Plassa n. va número 5